

«Η ενσυναίσθηση είναι ο κύριος αναστολέας της ανθρώπινης ωμότητας» (Γεώργιος Κουννούσιης, Δρ. Θεολογίας, Κοινωνιολόγος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=164841>]

Ο ρόλος της ενσυναίσθησης στις σύγχρονες επιστήμες είναι πλέον καθοριστικός. Στην ψυχοθεραπεία τονίστηκε ότι ο θεραπευτής πρέπει πρώτα να βιώσει τα συναισθήματα του πελάτη του “σαν να” ήταν δικά του, διατηρώντας ταυτόχρονα απόσταση από αυτά. Στην ιατρική η σχέση του γιατρού με τον ασθενή του βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της θεραπείας. Επιτρέπει στον ασθενή να αισθανθεί ότι έχει γίνει κατανοητός, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η εμπιστοσύνη του προς το θεράποντα ιατρό του. Στις επιχειρήσεις τονίστηκε ότι η έλλειψη ενσυναίσθησης συνιστά μείζον ελάττωμα. Μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες διακατέχονται από την ενσυναίσθηση, αφού εντοπίζουν τις ευκαιρίες πιο εύκολα και προσαρμόζονται πιο γρήγορα σε καινούργιες συνθήκες, αφού στηρίζονται σε

ποιοτικές έρευνες της αγοράς που δείχνουν καλύτερα αυτό που επιθυμεί η πιθανή πελατεία τους, σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές τους που στηρίζονται σε ποσοτικές έρευνες. Στην εκπαίδευση βελτιώνει τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή, με αποτέλεσμα καλύτερες συνθήκες μάθησης[36].

Είναι απαραίτητο να τονισθεί η σημασία της ενσυναίσθητης κατανόησης του εκπαιδευτικού σε ένα μαθητοκεντρικό μοντέλο μάθησης. Όπως μας λέει ένας ορισμός: «ως ενσυναίσθητη κατανόηση ορίζεται η ικανότητα του καθηγητή-συμβούλου να κατανοεί τον κόσμο των μαθητών του έτσι όπως οι ίδιοι τον αντιλαμβάνονται... Η ενσυναίσθηση προϋποθέτει την κατανόηση του συμβουλευόμενου σε γνωστικό (τι σκέπτεται και τι λέει), αλλά και στο θυμικό επίπεδο (τι αισθάνεται)»[37]. Ο εκπαιδευτικός που διαθέτει τα χαρακτηριστικά της ενσυναίσθητης κατανόησης διευκολύνει, εμψυχώνει, υποστηρίζει τους μαθητές του και δείχνει ευαισθησία στις κοινωνικές και συναισθηματικές τους ανάγκες. Επομένως, ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αποτελεσματικού συμβούλου είναι η ενσυναίσθητη κατανόηση. Όταν οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν ενσυναίσθητη κατανόηση καθώς και τις άλλες διευκολυντικές τους δεξιότητες, σε μεγάλο βαθμό βοηθούν τους μαθητές τους να επιτύχουν ανώτερα ακαδημαϊκά επιτεύγματα και να αναπτυχθούν συναισθηματικά[38]. Η ενσυναίσθηση του εκπαιδευτικού διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε όλα τα στάδια της συμβουλευτικής διαδικασίας. Βελτιώνει την παιδαγωγική αλληλεπίδραση του

εκπαιδευτικού και των μαθητών, την ποιότητα της σχέσης τους και οδηγεί τους μαθητές στην αυτοπραγμάτωσή τους[39].

Συνεπώς, η ενσυναίσθηση μας καλεί σε μια μικρή προσπάθεια, ώστε να μπορέσουμε να μπούμε στη θέση του άλλου χωρίς να χάσουμε την ακεραιότητα της δικής μας ύπαρξης. Η ενσυναίσθηση μας παρακινεί να κάνουμε ένα μικρό βήμα, με τεράστια όμως επίδραση στις διαπροσωπικές επαφές μας[40]. Η ενσυναίσθηση, όμως για να είναι πλήρης, πρέπει να συνοδεύεται απαραίτητα από έμπρακτη δράση. «Η ενσυναίσθηση είναι ο κύριος αναστολέας της ανθρώπινης ωμότητας: όταν συγκρατούμε τη φυσική μας τάση να συμπάσχουμε με τον άλλο, μπορούμε να τον μεταχειριστούμε σαν να είναι “Αυτό”. Η καταπίεση της φυσικής μας τάσης για συμπόνια ανοίγει την πόρτα σε μια ανεξέλεγκτη σκληρότητα. Η σύγχρονη κοινωνία, που δοξάζει τα κίνητρα για την επίτευξη της “πρωτιάς” και λατρεύει τους διάσημους ημίθεους της ανεξέλεγκτης πλεονεξίας και της εξιδανικευμένης ματαιοδοξίας, μερικές φορές συμβάλλει στην άνθιση νοσηρών τύπων ανθρώπων»[41].

Σημαντική, επομένως, κρίνεται η σημασία της ενσυναίσθησης και για τους λειτουργούς της θεσμικής Εκκλησίας, είτε λαϊκούς είτε κληρικούς όλων των βαθμίδων, αφού η θρησκεία και ειδικότερα ο Χριστιανισμός, προβάλλει πρότυπα φιλάδελφης αγάπης, αποδοχής, αλληλεγγύας συνύπαρξης με την αναφορά της ανθρώπινης ύπαρξης σε μια βαθύτερη ουσία που δεν μπορεί να είναι πέρα και πάνω από τους επιμερισμούς των κοινωνικών εκφάνσεων[42]. Διότι όπως είπε και ο σύγχρονος κοινωνιολόγος Zygmunt Bauman η ηθική ευθύνη έχει ένα ενδημικό απροϋπόθετο, το οποίο είναι «το είδος της ευθύνης που αναδύεται μέσα στον καθένα μας και το οποίο σιωπηρά, αλλά έντονα, επικαλούμαστε στη θέα και μόνο ενός “Άλλου” που χρειάζεται βοήθεια, φροντίδα και αγάπη»[43]. Έτσι, με εργαλείο την ενσυναίσθηση οι λειτουργοί της θεσμικής Εκκλησίας και οι εκπαιδευτικοί θεολόγοι – διότι περί λειτουργήματος και διακονήματος πρόκειται – θα μπορέσουν να μεταδώσουν στην σύγχρονη κοινωνία το μήνυμα του “ένός έστιν χρεία”[44] και της κενωτικής αγάπης και θυσίας για το αγαπώμενο πρόσωπο του συνανθρώπου, πάσχοντα και μη, στο πρότυπο του ίδιου του Χριστού[45].

(συνεχίζεται)

[36] «Ενσυναίσθηση: Η άγνωστη δύναμη της επικοινωνίας», στο: *Science Illustrated* 63, ό.π.

[37] **Μαρίας Μαλικιώση-Λοϊζου**, *Η συμβουλευτική ψυχολογία στην εκπαίδευση*. Από τη

θεωρία στην πράξη, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2001, σελ. 110.

[38] Αναστάσιου Σταλίκας - Μάρθας Χαμοδράκα, Θεμελιώδη θέματα ψυχοθεραπείας. Η ενσυναίσθηση, ό.π., σελ. 109-111.

[39] Φωτεινής Κιρκιγιάννη, «Η ενσυναίσθηση στην ψυχοθεραπεία και τη συμβουλευτική», δημοσιευμένο στο: www.taekpaideutika.gr/ekp_89-90/pdf/09.pdf

[40] Daniel Goleman, Κοινωνική νοημοσύνη, ό.π., σελ. 425: «Το διαπροσωπικό ισοδύναμο των φαρμάκων που κάνουν καλό στην υγεία είναι αντίστοιχα τα θετικά συναισθήματα στο περιβάλλον μας. Η κοινωνική ευθύνη αρχίζει εδώ και τώρα, όταν οι πράξεις μας επιτρέπουν την ανάπτυξη μιας βέλτιστης κατάστασης για τους άλλους, είτε πρόκειται για ανθρώπους που συναντάμε τυχαία είτε για πρόσωπα που αγαπάμε και νοιαζόμαστε ολόψυχα».

[41] Daniel Goleman, Κοινωνική νοημοσύνη, ό.π., σελ. 162-163.

[42] Χρίστου Τσιρώνη, Κοινωνικός Αποκλεισμός και Εκπαίδευση στην Ύστερη Νεωτερικότητα, ό.π., σελ. 355. Ιωάννη Πέτρου, Θρησκεία & Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων θρησκείας και κοινωνίας στη σύγχρονη πραγματικότητα, Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2012, σελ. 365-388: «Αυτό που τελικά έχει σημασία για τη συγκρότηση του ανθρώπινου είναι και της κοινωνικής του ζωής είναι οι σωστές διαπροσωπικές σχέσεις, το αίσθημα ευθύνης που πρέπει να διακατέχει τους πολίτες ενός σύγχρονου κράτους, η κοινωνική δικαιοσύνη και το αίσθημα της αλληλεγγύης»

[43] Zygmunt Bauman, Παράπλευρες Απώλειες, ό.π., σελ. 119.

[44] Λκ. 10,42.

[45] Γεώργιου Κουννούση, «Ιδιοκτησία και Ανεστιάσιμότητα στη σύγχρονη κοινωνία», Ενατενίσεις 25 (Ιούλιος - Δεκέμβριος 2015), σελ. 88-92: «Ο εμπειρικός χαρακτήρας της ορθόδοξης θεολογίας είναι εκείνος ο άξονας που θα επαναφέρει την πραγματική ζωή στον ταλαιπωρημένο άνθρωπο του σήμερα. Η μαρτυρία αυτή γίνεται κατορθωτή μέσω της λειτουργικής ζωής, των αναγνωσμάτων και του πλούτου της σοφίας των Πατέρων της Εκκλησίας. Μόνο έτσι θα επανέλθουν οι διαπροσωπικές σχέσεις και γενικά οι κοινωνικές επαφές σε νέα βάση, σε ένα νέο "μεταμορφωμένο" πλαίσιο αναφοράς».